

BÜYÜK MECMUA VE SİSTEMATİK İNDEKSİ

Nuran ÖZLÜK*

ÖZET

İlk sayısı 6 Mart 1919'da Sabiha-M. Zekeriya (Sertel) tarafından Mütareke Döneminin siyasi, sosyal, ekonomik şartlarına rağmen birlik ve beraberlik, bağımsızlık, halkı uyandırma, bilinçlendirme, içinde bulunulan zor koşullar içinde ümitsizliğe düşmeme/düşürmeme amacıyla neşredilen *Büyük Mecmua*, yaklaşık 9 ay süren 17 sayılık yayın hayatında devrin önde gelen aydınlarının duygu ve düşüncelerini halkla paylaştığı önemli süreli yayınlardan biri olmuştur. Bu çalışma ile söz konusu dönemin bir vesikası niteliğini taşıyan *Büyük Mecmua*'yı tanıtarak ve sistematik indeksini hazırlayarak edebiyat tarihi çalışmalarına katkıda bulunmayı amaçladık.

Anahtar Kelimeler: Büyük Mecmua, Mütareke Dönemi, Sabiha Sertel-M. Zekeriya Sertel, süreli yayın.

BÜYÜK JOURNAL AND ITS SISTEMATIC INDEX

ABSTRACT

The first issue of *Büyük Journal* of March 6, 1919 was published by Sabiha-M. Zekeriya (Sertel); inspite of Armistice Period's political, social and economic conditions it was aimed people to be unity, independence, awake people, make them concious and not to fall into hopeless in the difficult conditions. In the life of its 17 publication, approximately 9 months, it was one of the major publications which the leading public intellectuals who were sharing their thoughts and feelings. With this study we aimed to contribute to the study of literature

* Dr., Milli Eğitim Bakanlığı, Türk Dili ve Edebiyatı, nuranozluk@yahoo.com

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

history, by preparing systematic index and introducing *Büyük Journal* which has the characteristics of the period.

Key Words: Büyük Journal, The Armistice Period, Sabiha Sertel-M. Zekeriya Sertel, periodical.

28 Temmuz 1914 tarihinde Avusturya-Macaristan'ın Sırbistan'a savaş açmasıyla başlayan ve dünyanın dört bir tarafındaki ülkelerin katılımıyla büyük bir felakete dönüşen Birinci Dünya Savaşı, Osmanlı İmparatorluğu için 30 Ekim 1918'de imzalanan Mondros Mütarekesi ile nihayetlendir ancak İtilaf Devletleri güvenliklerini tehdit edecek durumda stratejik noktaları ele geçirme hakkına sahip olacağını bildiren 7. maddeden faydalanarak 27 Şubat 1919'a kadar Dörtyol, Mersin, Adana, Çiftahan, Afyonkarahisar İstasyonu, Batum, Uzunköprü-Hadimköy Demiryolu, Ayıntab, Cerablus, Karkamış, Konya İstasyonu, Turgutlu-Aydın Demiryolu, Maraş ve Bilecik'i işgal eder. Böyle bir dönemde 6 Mart 1919'da *Büyük Mecmua*'nın ilk sayısının neşredilmesi tesadüfî değildir. Söz konusu nüshanın "Hafta Musahabesi" başlıklı yazısında *Büyük Mecmua*'nın çıkarılış gayesi şöyle açıklanır:

"Mütareke'den beri ruhlarda nihayetsiz bir bedbinî var. Henüz mefkûresini aramakla meşgul olan temiz gençlik birden bire yine derin ve karanlık bir geceye girdi. Etrafta belirir gibi olan ışıklar bütün söndü. Ruhlar serseri, müteazzi ve nevmî kaldı. Ne tarafa baksanız gençleri nevmîdiye, bedbinîye sürükleyen sihir-kâr ve meşum bir elin mütemadiyen çalışmakta olduğunu görürsünüz. Hâlbuki asıl endişe edilecek şey, hepimizi bedbin yapan hadisat değil, gençliğin nevmî ve meymus olmasıdır. İşte, ilk vazifemiz bu yeis ve nevmînin önüne geçmektir.

Biz, millet olarak ya varız, ya yoğuz. Var isek bedbinîye hiç mahal yoktur. Çünkü var olan ve yaşamak hakkına malik bulunan bir millet ne kadar büyük felaketlere maruz kalırsa kalsın, onu kimse öldüremez. Yok, millet olarak var değilsek o vakit de hepimize düşen vazife bir millet olmaya çalışmak ve bir millet olarak yaşayabilmek için neyimiz noksan ise onu ikmal eylemektir. Birinci şıkka göre bedbin olmaya mahal yoktur. İkinci şıkka göre de hepimize düşen mukaddes vazifeler var demektir. Nevmî olup etrafa zehir saçacağımıza yahut herkese milletin atisinden ümit kalmadığını neşredebilmemize, oturup el birliğiyle çalışmak ve milletin hars itibarıyla yükselmesini ve hakiki bir millet olmasını temine gayret etmek icap eder.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

İşte, Büyük Mecmua ortaya bu maksatla atılıyor. Münderecatının bu maksada uygun olmasına çalışacak ve muhteviyatının hayattan muktebes olmasına itina edilecektir. Memleket ve millet en felaketli dakikalarını geçirirken bu dünyada yaşamıyormuş gibi Lale Devrine yakışan hafifmeşrepliklerle sahifelerini doldurmayacaktır. Bundan maada tabının nefasetine ve resimlerle tezyinine de dikkat olunacaktır. Herhâlde Büyük Mecmua, hacmi itibarıyla değilse bile muhteviyat ve zarafet noktasından bu isme layık olmaya çalışacaktır.”¹

Mecmuanın sahipleri ve mesul müdürleri Sabiha-Zekeriya Sertel’in kızları Yıldız Sertel, mecmuanın neşrediliş amacını şu şekilde anlatır: “*Büyük Mecmua çok zor koşullar altında çıkmıştır. Asıl hedefi halkı uyandırmak, yurdu işgalden kurtarmak, emperyalist güçlere karşı bir millî birlik ve direniş yaratmaktır. Ancak basın İngiliz sansürünün denetimi altındadır. Bu nedenle hedef olarak sadece halkı kötümserlikten, hareketsizlikten kurtarmak olduğunu açıklamakla yetinmiyorlar.*”²

Büyük Mecmua’nın mesul müdürü ve imtiyaz sahibi ilk 7 nüshada M. Zekeriya, 8-17. nüshalar arasında Sabiha Zekeriya’dır. 11. sayıdan itibaren sermuharririn Halide Edip olduğu bildirilir.

Nur-i Osmaniye Servet-i Fünun dâhilinde daire-i mahsusa bulunan Diken Neşriyat Şirketi tarafından çıkarılan *Büyük Mecmua*’nın idarehanesi Cağaloğlu’nda İçtihat Evi’nde 1 numaralı daire-i mahsusa, 11. sayıdan sonra Servet-i Fünun Matbaası dâhilinde daire-i mahsusa, 12. sayıda Türk Dünyası Matbaası, 13-17. sayılar arasında Servet-i Fünun Matbaası’dır.

Mecmuanın 1. sayısı Servet-i Fünun Matbaası’nda, 2-17. sayıları Matbaa-i Ahmet İhsan ve Şürekâsı’nda tabedilmiştir.

Dış kapak, birkaç sayfa tutan reklam ve/veya karikatürler haricinde 1-14. sayılar 16, son üç sayı (15, 16, 17) 15 sayfa neşredilmiştir.

Büyük Mecmua, yaklaşık 9 ay süren 17 sayılı yayım hayatında 10 kuruştan satışa sunulmuştur.

Önceleri haftalık olarak çıkarılması planlanan *Büyük Mecmua*’nın ilk 2 sayısının serlevhasında “*Perşembe günleri çıkar edebî ve ilmî haftalık mecmuadır.*” yazarken 3. sayısında “haftalık”

¹ (...), “Hafta Musahabesi: Büyük Mecmua’nın Gayesi, Mefkûre”, **Büyük Mecmua**, 6 Mart 1919, S. 1, s. 1-2.

² Yıldız Sertel, **Babam Gazeteci Zekeriya Sertel: Susmayan Adam**, Cumhuriyet Kitapları, İstanbul, 2002, s. 60.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

ibaresi kaldırılır. 5. sayıda *Büyük Mecmua*'nın “*Bu nüshadan itibaren zaman icabatı zail oluncaya kadar, muvakkat bir vakit için on beş günde bir perşembe günleri*” çıkacağı haber verilir. Ancak serlevhasında 11. sayıdan itibaren değişiklik yapılır: “*On beş günde bir perşembe günleri çıkar edebî, ilmî mecmuadır.*” Bildirilen yayım aralıklarına rağmen derginin 1-2. sayıları 7 gün, 2-3. sayıları 7 gün, 4 ve 5. sayıları tarihsiz, 6-7. sayıları 14 gün, 7-8. sayıları 20 gün, 8-9. sayıları 8 gün, 9-10. sayıları 14 gün, 10-11. sayıları 91 gün, 11-12. sayıları 14 gün, 12-13. sayıları 14 gün, 13-14. sayıları 14 gün, 14-15. sayıları 14 gün, 15-16. sayıları 29 gün, 16-17. sayıları 14 gün arayla neşredilmiştir. Ancak tarihsiz sayılar 4, 5 ve günü belirtilmeyen 6. sayı dışında mecmua perşembe günleri intişar etmiştir.

Büyük Mecmua'nın 7-8. sayıları arasındaki 20 günlük sürenin sebebi, İzmir'in işgali üzerine bir kurtuluş hareketinin gereği olarak toplanan *Büyük Mecmua* yazarlarının bir dernek kurmayı gündeme getirmesi fakat Abdullah Cevdet'in ihbarı üzerine M. Zekeriya'nın tutuklanarak Bekirağa Bölüğü'ne götürülmesidir.³

İmtiyaz sahibi M. Zekeriya'nın tutuklanması üzerine yayımlanması tehlikeye giren mecmua, Sabiha Zekeriya'nın imtiyazı eşinden devralmasıyla intişarına devam eder. Sabiha Zekeriya'nın anlattıklarına göre *Büyük Mecmua* yazarlarından Ömer Seyfettin, ilk sayıyı (8. sayı) matem nüshası olarak çıkarmayı, kapağın çepeçevre siyah olmasını teklif eder. Bir tartışma başlar. Yazarların kimi halka matem havası vermek değil, halkı savaşa çağırmanı ister; kimi hislere seslenmenin halkı çağırmanın en itici yolu olduğunu söyler; kimi de artık miskinlikten silkinmek gerektiğini, bağımsızlığımızı koruyabilmek için halka yol göstermenin lüzumuna işaret eder. Tartışmanın sonunda dergi kapağının çepeçevre siyah çıkması hususunda birleşilir. O vakitten sonra yazarlar istediğini kaleme almakta serbest bırakılır. Dergi, sürekli İngiliz sansürünün denetimi altında olduğundan yazıların bir kısmı tamamıyla geri çekilir, bazılarının da “kuş gibi kanatları” yolunur. “Bu yüzden makalelerin asıl can alacak noktaları” gider, “posası”⁴ kalır. Yine Sabiha Zekeriya'nın deyimiyle o dönemin gazete ve dergi sayfaları “çiçek bozuğuna benzemektedir.”⁵

Büyük Mecmua'nın bazı sayfaları, sütunları ya da bölümleri söylendiği gibi boştur. Örneğin aşağıda da örneklerini verdiğimiz gibi 2. sayının yalnız serlevhası, “Hafta Musahabesi” başlığı, vardır, 7.

³ Yıldız Sertel, *age.*, s. 63.

⁴ Sabiha Zekeriya, *Roman Gibi*, Cem Yayınevi, İstanbul, 1978, s. 24-26.

⁵ Yıldız Sertel, *age.*, s. 60.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

sayının sadece serlevhası vardır, İzmir'in İşgali'ne tekabül eden 8. sayının ana kapağı söz konusu karar üzerine simsiyahtır, iç kapağı serlevha dışında boştur. Burada yer alması gereken "Hafta Musahabesi" bir sonraki sayıdan öğrendiğimiz kadarıyla "Kara Günler" adını taşımaktadır. 15. sayıda Falih Rıfki'nin imzası vardır ancak sütunu boştur.

11. sayının 91 gün gecikmesi ve dergideki yeniliklerle ilgili şu açıklama yapılır:

"Büyük Mecmua, iki ay kadar evvel sansür tarafından muvakkaten tatil edilmişti. İzmir hadisi üzerine bütün memleketi kaplayan elemenden o zaman mecmua da müteessir olmuş ve mükemmeliyetinden bir kısmı kaybetmişti. Memleketimizde hakiki ve ciddi bir mecmua olarak ortaya atılan Büyük Mecmua, ihtiyarında olmayan bir tatil zamanından istifade ederek arızî olan bu noksanı izaleye ve mecmuayı daha mükemmel bir şekilde ifrağa çalıştı, bu maksatla mecmua Halide Edip, Sabiha Zekeriya Hanımlarla Ömer Seyfettin, Köprülüzade Fuat, Nebizade Hamdi, Süleyman Saib ve M. Zekeriya Beylerden mürekkep bir heyet-i tahririyyenin idaresine devredilmiştir. Aynı zamanda resimlerini dercettiğimiz muharrirlerin tahriri muavenetleri temin edilmiştir. Mecmuanın haftalık musahabesi badema Halide Edip Hanım tarafından yazılacak, her nüshada sıra ile Halide Edip, Ömer Seyfettin ve Reşat Nuri Beylerin birer hikâyesi ve bir tefrika bulunacaktır. Münderecat tenvi' edilmiş ve daha ziyade canlı bir şekle sokulmuştur.

*Mecmuamızda yaptığımız bu ıslahat ve tadilatı karilerimizin de muvafık göreceğini ümit ediyoruz."*⁶

Yazılarıyla dergiye destek olacak, yardım edecek muharrirlerden resmi ilave edilen fakat ismi zikredilmeyen muharrirler: Fazıl Ahmet, Mehmet Emin, Yahya Kemal, Ahmet Rasim, Hamdullah Suphi, Refik Halit, Ahmet Emin, Necmettin Sadık,

⁶ (...), "Mecmuamızın Yeni Şekil ve Yeni Erkânı", **Büyük Mecmua**, S. 11, 18 Eylül 1919, Ön Kapak Arkası.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

O. Seyfi, İsmail Hakkı, Faik Sabri, Ruşen Eşref, Hüseyin Ragıp, Şair Mehmet Emin, Hamit ve Adnan Beyler ve Müfide Ferit Hanım'dır.

11. sayıda söz konusu edilen yazarların dışında bu nüshadan önce ve/veya sonra duygu ve düşüncelerini *Büyük Mecmua*'nın sayfalarında dile getiren devrin önde gelen şair ve yazarlarından bazıları: Falih Rıfkı, Faruk Nafiz, Yusuf Ziya, Halit Fahri, Ali Canip, Celâl Sahir'dir.

Büyük Mecmua, Mütareke Döneminde mezkûr muharrir kadrosu ile yayım ilkeleri doğrultusunda çeşitli başlıklar altında açılan sayfa/sütunlarda kaleme alınan yazılarla intişar eder. Bu sayfalardan ilki "Hafta Musahabesi" başlığını taşır. Söz konusu sayfada yazılan makaleler "Büyük Mecmua'nın Gayesi, Mefkûre", "Türkçülük Hakkında Yanlış Düşünceler", "Teceddüt Adımları", "Maarifte Islahat Varmış...", "Bir Timsal", "Tarih Karşısında", "Fatma Kadın Bana Kaç!", "Halka Doğru", "Tarihin Köşe Başında", "Haftanın Zihniyetleri", "Türk Kadınları Hakkında", "Ruslar, Türkler", "Kış Hastalıkları"dır.

"İçtimai Meseleler" söz konusu sütunlardan biridir. "Asri Cemiyetler Hangileridir?", "Asri Adamlar Kimlerdir?", "Yarıncı Hayatın Programı", "İçtimai Sahada 'Hayat' Kelimesinin Manası", "Bir Hamle", "Tesettür Meselesi", "Mahakim Ayrılıyor", "Millî Şura mı Saltanat Şurası mı?", "Manda, Himaye, İstiklal", "İstikbal" bu başlık altında toplanan yazılardır.

"Büyüklerimiz" adlı sayfada "*Büyük Mecmua'nın gayelerinden biri de iman ve mefkûre vermektir... Gençlik, önünde mefkûre ve iman uğruna hayatını istihkar eden büyüklerimizi görüp öğrendikçe yaşamak hak ve kabiliyetimizi daha iyi anlayacak ve zamanın adi ve süfli ruhlarından çok daha yüksek Türklerin de bulunduğunu görecektir. İşte, bu maksatlardır ki Büyük Mecmua her nüshasında memlekete büyük hizmetler ifa etmiş ve milletin hafızasında hürmetle dolu bir nam bırakmış olan yüksek ruhlu adamlarımızı gençliğe tanıtmaya çalışacaktır.*"⁷ denir ve Fahri Paşa, Salih Zeki Bey, Mustafa Kemal Paşa, Fahrettin Paşa'ya yer verilir.

"Haftanın Tarihi" başlığı altında dönemin sosyal, siyasi, edebî, kültürel hareketleri; aktüel meseleleri okuyucularla paylaşılır.

5. sayıya "Tarih Sahifeleri" sütunu eklenir ve burada "İslam-Türk Teşkilat-ı Medeniyyesinden Ahiler Müessesesi" yazı dizisi yayımlanır.

⁷ (...), "Büyüklerimiz: Fahri Paşa", *Büyük Mecmua*, S. 1, 6 Mart 1919, s. 5.

Yine 5. sayıda yer alan “Garp Şuûnu”nda “İki Yol, İngiltere’de Fikrî Hareket”, 7. sayıda “Garp Postası” başlığı altında “Fransız Gençliğinin Bir Hitabesi”, 11. sayıda “Garp” sütununda “Avrupa ve Amerika”, “Dünya Değişiyor mu?”, “Mesken Buhranı ve Seyyar Evler”, “Fransa’da Molière-Corneille Davası” ele alınırken 11. sayıda bulunan “Şark” sütununda “Tenvinin Menşei” hakkında bilgi verilir.

Kadın okuyucunun göz ardı edilmediği mecmuada Sabiha Zekeriya’nın yazdığı “Kadınlığa Dair” sayfasında “Türk Kadınlığının Terakkisi”, “Kadınlığın Hukuki Bahsi”, “Hilal-i Ahmer Hanımlar Cemiyeti”, “Türk Feminizmi”, “Kız Darülfünunu Meselesi”, 11. sayıda “Kadınlığa Dair” sayfası yerine yine Sabiha Zekeriya’nın yazılarının yer aldığı “Kadın/Kadınlık Sahifesi”nde “Kadına Çalışma Hakkı”, “Kadınlar ve İntihabat”, 15. sayıda “Kadınlık Şuûnu” adını alan, 17. ve sonuncu sayıda “Kadınlık Âleminde” adını taşıyan sayfanın son yazısı “İngiltere’de İlk Kadın Mebus”tur. Yine kadınlarla ilgili “Saç Tuvaleti”, “Gelin Tuvaleti” serlevhalı yazılar da *Büyük Mecmua*’da neşredilmiştir.

“Sanatkârlarımız” sayfasında Ertuğrul Muhsin, Eliza Binemeciyan, Mihrî Hanım’la ilgili bilgi verilir.

Mecmuada ayrıca 3. sayıdaki “Fen” sütununda “Sulh Konferansında Takvim Meselesi”, 4. sayıda “İktisadi Cereyanlar” sütununda “Sosyalizm Nokta-i Nazarından: Devletlerin Harpten Mütevellit Borçlarının Suret-i/Suver-i Tesviyesi” yazı dizisi, 6. sayıda “Dostlarımızı Bilelim” sayfasında Pierre Loti, 7. sayıda “Musiki” sütununda “Musikinin Başlangıcı”, 10. sayıda “Memleketlerimiz” sayfasında “İçel Türk’tür”, 11. sayıda Camsab takma adıyla Ömer Seyfettin’in kaleme aldığı “Haftanın Dedikodusu” sayfasında “Pusuda, Sanatın Mevzuu, Tenkit ve Terbiye”, 12. sayıda açılan “Fikir Haftası” sütununda “Kin Devri”, “Kurtuluş Kılavuzları”, “Tanzimat’a Dair”, “Cemaat Hayatı”, 14. sayıda “Atîkiyyat” başlığında “Dicle’de Mağruk Asuristan Abidatı”, 16. sayıda “Etnografya” başlığı altında “Rumeli’nin Makedonya Kısmında Düğün Âdetleri” yazı dizisi de yayımlanır.

Edebiyatı konu alan sayfalar/sütunlar *Büyük Mecmua* için önem arz etmektedir. Bunlardan “Edebî Hareketler” sayfasında “Yapma Edebiyat”, “Adaptasyon Merakı”, “Edebiyatımızın Son Simaları ve Safhaları” yazı dizisi, “Epope Meselesi”, “Yine Epopeye Dair”, “Lisan ve Edebiyat Birliği”, “Millî Edebiyat Meselelerinden: Edebiyatta Mevzu” serlevhalı yazılar yayımlanır.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

Edebî nevilere şiiir, bazen “Şiiir” sütununda bazen de diğeer sayfalarda karşımıza çıkar. *Büyük Mecmua*’da şiiirleri intişaar eden şiiirler: Faruk Nafiz, Yusuf Ziya (*Şehzadebaşı* adlı şiiirini Çimdik mahlasıyla), Mehmet Emin, Köprülüzade Mehmet Fuat, Orhan Seyfi, Halit Fahri, Yahya Kemal, Âkil Koyuncu, Avni Şadi’dir. 6. sayının “Güzel Parçalar” sütununda Yahya Kemal’in *Deniz* şiiiri neşredilir. Dönemin şiiirleri dışında “Eski Halk Edebiyatı Numuneleri/Halk Edebiyatı Numunelerinden” başlığında Tosunzade, Hemdemî, Kul Mahmut, Dertli, Kerem’in şiiirlerine de yer verilir.

12. nüshada “*Edebiyatımızda şiiirlerin en çok meşgul oldukları şey aşk ve gönüldür.*”⁸ denir ve Faruk Nafiz, Yusuf Ziya ve Orhan Seyfi’nin *Gönül* ismini taşıyan şiiirleri yayımlanır.

Bir diğeer edebî nevi olan hikâyede eser veren yazarlar: Ömer Seyfettin, Reşat Nuri, Halide Edip ve Ahmet Rasim’dir.

Mecmuada “Anadolu Romanı” şeklinde takdim edilen Ömer Seyfettin’in *Yalnız Efe*’si ve Jack London’ın *John Harned’in Cinneti* adlı hikâyesi tefrika edilir. Tefrikasına başlanan bir başka hikâye İngilizceden çevrilen *Adam Öldürmek*, dergi kapandığı için yarım kalır.

“Tenkit” başlıklı sayfada çeşitli şiiir, roman, tiyatro eseleri ele alınır: Köprülüzade Mehmet Fuat, Süleyman Nazif’in *Firak-ı Irak*, Müfide Ferit’in *Aydemir*, Şükufe Nihal’in *Yıldızlar ve Gölgeleer*, Orhan Seyfi’nin *Fırtına ve Kar*, Yusuf Ziya’nın *Binnaz*; Halide Edip, Falih Rıfkı’nın *Ateş ve Güneş*’i hakkında görüş beyan eder. 1. sayının “Tiyatro” sayfasında Azerbaycan tiyatrosu, 6. sayının “Temaşa” sütununda Darülbedayi’de oynanan Hüseyin Suat’ın *Yamalar* piyesi, 7. sayının “Temaşa Tenkidi” sütununda Yusuf Ziya’nın eseri “Binnaz’ın Temsili” başlığı altında kuruluşundan kostümüne, dekoruna, oyuncularına varana kadar değeerlendirilir.

İktibaslar için başlı başına sütunlar da ayrılmıştır. Örneğinin Süleyman Nazif’in *Firak-ı Irak*, Yusuf Ziya’nın *Binnaz*, Tahsin Nahit’in Henry Kistemaekers’den iktibas ettiğii *Rakibe* adlı piyesinden alıntılar yapılmıştır.

Mecmuada yayımlanan bazı yazılar/şiiirler şahıslara atfedilir. Örneğinin Halide Edip *Dağa Çıkan Kurt*’u Yahya Kemal’e, “Haftanın Zihniyetleri”ni Süleyman Nazif’e, Faruk Nafiz *Ocak Başında*’yı Reşat Nuri’ye, *Bir Gönül Hikâyesi*’ni Orhan Seyfi’ye, Orhan Seyfi *Bir Kış Masalı*’nı Faruk Nafiz’e ithaf eder.

⁸ (...), “Şiiir”, *Büyük Mecmua*, S. 12, 2 Teşrinievvel 1919, s. 188.

Büyük Mecmua'da cevabi nitelikte yazılar da vardır. Örneğin 4. sayıda Ali Canip'in "Epope Asri Bir Nevi midir?" yazısı sebebiyle 5. sayıda Köprülüzade Mehmet Fuat "Epope Meselesi" başlıklı yazısıyla Ali Canip'e katılıp katılmadığı mevzulara bir açıklama getirir. Buna karşılık 6. sayıda Ali Canip "Yine Epopeye Dair" başlıklı yazısını neşreder. Reşit Süreyya'nın Peyam gazetesinde Orhan Seyfi'nin *Peri Kızıyla Çoban Hikâyesi*'ne ait bir tenkidinden dolayı *Büyük Mecmua*'nın 13. sayısında Yusuf Ziya "Peri Kızıyla Çoban" başlıklı bir karşı yazı kaleme alır.

Mecmuada çeşitli anketler düzenlenmiştir. Bunların ilki 1. sayıda yer alan "Büyük Mecmua'nın Anketi" başlığını taşır: "*Bugünün en mühim meseleleri hakkında memleketimizin mütefekkir ve ricali tarafından neler düşünüldüğünü anlamak üzere vasi bir anket icra ettik. Mütefekkirlerimize atideki sualleri sorduk:*

1. *Wilson Prensipleri'nin memleketimiz hakkında ne suretle tatbik edilebileceğine kanisiniz?*
2. *Asrımız milliyet asrı olmasına nazaran bizdeki milliyet cereyanı hakkında ne düşünüyorsunuz*
3. *Türklüğün atisini nasıl görüyorsunuz? "*⁹

Bir sonraki sayıda Mahmut Sadık, Yunus Nadi ve Abdulah Cevdet'in konu ile ilgili fikirleri neşredilir. Ancak Avrupa'da çok kullanılan ve kabul gören anket usulünün bizde henüz alışılmamış olduğuna dikkat çekilerek içinde bulunulan "*zamanın ilcaatıyla birçok kimselerin fikir ve mütalaalarını beyanda mahzur görmeleri neticesi olarak*"¹⁰ anket, arzu edilen derecede muvaffakiyetle neticelenmez. İkinci anket 6. sayıda kadınların Darülfünun'a duhulü münasebetiyle düzenlenir. Mevzu hakkında Halide Edip, Müfide Ferit, Nakiye Hanım, Köprülüzade Mehmet Fuat, Abdullah Cevdet, Rıza Tevfik, Kâzım Nâmi, Rauf Ahmet, Darülfünun Edebiyat Fakültesi Talebesi'nin görüşleri aktarılır ve İkdâm gazetesinden iktibas yapılır.

Üçüncü anket "Mahakim-i Şerriye Meselesi" başlığı altında uygulanır. Bu ankette fikir beyan edenler: Rıza Tevfik, Necmettin Sadık, Celal Derviş ve Rauf Ahmet'tir.

Son anket 11. sayıda "En Güzel Eseri Kim Yazdı" serlevhasıyla yapılır. Aşıyan'ın Tevfik Fikret'in Şermin'le açtığı "millî vezin ve tabii lisanla yazmak çıkırında en büyük muvaffakiyeti

⁹ (...), "Büyük Mecmua'nın Anketi", **Büyük Mecmua**, S. 1, 6 Mart 1919, s. 4.

¹⁰ (...), "Mecmuamızın Yeni Bir Anketi", **Büyük Mecmua**, S. 6, 24 Nisan 1335 (1919), s. 81.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

gösterene” mükâfat vereceği, bu ödülü hak eden şairin kim olabileceğinin ediplerimize sorulduğu duyurulur. “Fikret’in vefatından beri şiir vadisinde manzum eser neşreden” şairlerin isimleri ve eserleri şunlardır:

Süleyman Nazif: *Firak-ı Irak*

Mehmet Emin: *Feryat*

Ziya Gökalp: *Yeni Hayat*

Mehmet Akif: *Safahat*

Halit Fahri: *Baykuş*

Yusuf Ziya: *Binnaz*

O. Seyfi: *Peri Kızı ile Çoban Hikâyesi*

Faruk Nafiz: *Dinle Neyden*

Ali Canip: *Geçtiğim Yol*

Şükufe Nihal: *Yıldızlar*

Neyzen Tefik: *Hiç*¹¹

Faik Ali: *Payitahtın Kapısında*¹²

Bu isimler dışında fikir beyan etmek de serbesttir. Fikirlerine müracaat edilen edipler ve verdikleri cevaplar şöyledir: Süleyman Nazif, Mehmet Akif’in *Safahat*; Ahmet Hikmet, Orhan Seyfi’nin *Peri Kızı ile Çoban Hikâyesi*; Refik Halit, Orhan Seyfi’nin *Peri Kızı ile Çoban Hikâyesi*; Ali Ekrem, Mehmet Akif’in *Hatıralar*; Orhan Seyfi, Yusuf Ziya’nın *Binnaz*; Kâzım Nâmi, Orhan Seyfi’nin *Peri Kızı ile Çoban Hikâyesi*; F. Celâlettin, Yusuf Ziya’nın *Binnaz*; Hüseyin Ragıp, Orhan Seyfi’nin *Peri Kızı ile Çoban Hikâyesi*; Faruk Nafiz, Ziya Gökalp’in *Yeni Hayat*; Köprülüzade Mehmet Fuat şiirde Ziya Gökalp, nesirde Halide Edip; Yusuf Ziya, Orhan Seyfi’nin *Peri Kızı ile Çoban Hikâyesi*.

Aşyan’ın mükâfatına aday olanlar içerisinde yer alan Faruk Nafiz, “*Müşabakadan affedilmekliğimi şiddetle rica ediyorum.*”¹³ diyerek yarışmadan çekilmek ister.

¹¹ (...), “En Güzel Eseri Kim Yazdı?”, **Büyük Mecmua**, S. 11, 18 Eylül 1919, s. 169.

¹² Kaydetmeyi unuttukları Faik Ali’nin *Payitahtın Kapısında* adlı manzum piyesi 12. nüshada adaylar arasına dâhil edilir.

¹³ Faruk Nafiz, “En Güzel Eseri Kim Yazdı?”, **Büyük Mecmua**, S. 12, 2 Teşrinievvel 1919, s. 187.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

Yarışmaya birkaç noktadan itiraz edilmiştir. Bunlar:

1. Kitap isimleri arasında bazı yeni ve güzel isimler unutulmuştur.
2. Tevfik Fikret hecenin değil aruzun sanatkârıdır. Hâlbuki mükâfat hece veznine veriliyor.
3. Büyük sanatkârlarla gençleri bir araya koymak doğru değildir.
4. Reylerine müracaat edilenler arasında sanat eseri neşretmemiş bazı isimler vardır.

Halide Edip, bu itirazları cevaplar ve kendisinin de yarışmanın şekline muarız olduğunu ifade eder. Kişisel görüşünde ise Mehmet Emin'in ruhunu, Yahya Kemal'in ahenk ve eşkalini en çok sevdiğini, Süleyman Nazif'in *Osmanlılar Nerede?* şiirinin kalbini kavramış bir parça olduğunu söyler.¹⁴

Dönemin nabzı anketlerle tutulmaya çalışılırken mecmuada başvurulan bir başka yöntem mülakattır. 5. sayıda Osmanlı tiyatrosunun oyuncularından Eliza Binemeciyan'la, 13. sayıda veba hastalığı hakkında Doktor Nihat Reşat'la, 15. sayıda kadınların hayata iştirak etmesi, oy hakkına malik olması konusunda 80 yaşındaki Pamuk Ayşe Hanım'la mülakat yapılır.

Derginin bazen bir bazen iki tam sayfası reklama ayrılmıştır. *İnci, Diken, Türk Kadını, Musavver Mahasin* mecmuaları, Falih Rıfkı'nın *Ateş ve Güneş*, Müfide Ferit'in *Aydemir*, Halide Edip'in *Mev'ud Hüküm*, Yusuf Ziya'nın *Name*, Ali Canip'in *Geçtiğim Yol*, *Millî Edebiyat Meselesi ve Cenap Şahabettin Bey'le Münakaşalarım* adlı eserleri, Türk Kadını Dershanesi, diş tabipleri, fotoğrafhaneler, kitapçılar reklam sayfa/sayfalarında karşımıza çıkar.

Büyük Mecmua'da dizgi/baskı hatalarına da rastlanır. Örneğin ilk sayının münderecatında "Azerbaycan Tiyatrosu" başlıklı yazının Reşat Nuri'ye ait olduğu bildirilirken içeride yazarın ismine yer verilmez. Aynı şekilde 2. sayının münderecatında belirtilen "Adaptasyon Merakı" başlıklı yazı 3. nüshada yayımlanır. Mehmet Emin'in 1. sayıda yayımlanan şiirleri bazı tertip hataları yüzünden 3. sayıda düzeltilerek yeniden neşredilir. 9. sayıda neşredilen *Türk'ün İlahisi* adlı şiirin altındaki imza Musa Süreyya iken bir sonraki nüshada

¹⁴ Halide Edip, "Anket Hakkında", *Büyük Mecmua*, S. 13, 16 Teşrinievvel 1919, s. 196.

şiiirin Kemalettin Kâmi (Kamu) olduğu, Musa Süreyya'nın bu şiiiri bestelediği bildirilir.¹⁵

Derginin görsel unsurlarından biri karikatürlerdir. Karikatürler, derginin bazı sayılarının açılışın sayfalarından bir sonraya ve/veya son sayfalarından bir önceye konulmuştur. 6 ve 7 sayılarda ön kapağın arkası “Karikatür Sahifesi” olarak isimlendirilmiştir. 9-12. sayılarda karikatürler iç sayfalarda verilmiştir. 8 ve 13-17. sayılarda ise karikatür yoktur.

Karikatürlerin yayımlanış sırası şöyledir:

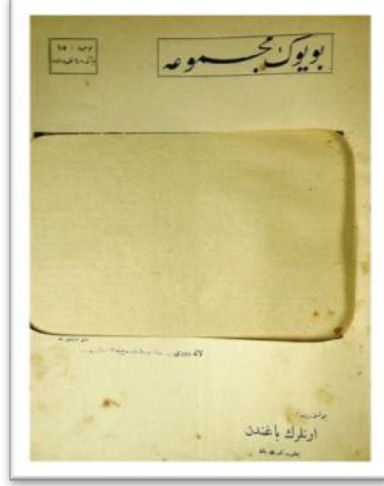
1. Sayı: “Karşı Matbuattan”, “Ecnebi Matbuatından”, “Nakliye Buhranı: Memurlar Evlerine Nasıl Dönüyorlar?”
2. Sayı: “Terhisten Önce, Terhis Esnasında, Terhisten Sonra”
3. Sayı: “Samimiyet Devri”, “Harp Zenginleri Hakkında Maliyece Mutasavver Tedbir Münasebetiyle”
4. Sayı: “Karşı Matbuattan”
5. Sayı: “Bizde Darülfünun Hayatı”, “Karşı Karikatürleri”, “Ecnebi Karikatürleri”
6. Sayı: “Tecdüt ve Taassup Mücadelesi”, “Köprüde”
7. Sayı: “Ecnebi Matbuatından: Feminizm Etrafında”
9. Sayı: “Teravihe Giderken” s. 135, “Şehidin Sesi” s. 137, “Mitinglerin Gülünç Cihetleri” s. 137, “Yeni Evliler” s. 138.
10. Sayı: “Başlıksız” s. 156.
11. Sayı: “Şişli’de Bir Apartman Kapıcısıyla” s. 171, “Avrupa Karikatürlerinden: Yeni Evliler” s. 171.
12. Sayı: “Kabak Tarlası” s. 184, “Bizde İlim” s. 187.

Büyük Mecmua’da karikatürlerin yanında çeşitli fotoğraflara, resimlere/tablolara da yer verilir. Örneğin dergide eseri, kişiliği ya da düşünceleri söz konusu edilen şahsiyetlerden Orhan Seyfi, Tahsin Nahit, Falih Rıfkı, Süleyman Nazif, Mehmet Emin, Yusuf Ziya, Muhsin Ertuğrul’un fotoğrafları yayımlanır.

Mecmuanın 11. nüshasının yalnız dış kapağına, ciltleme esnasına kıymetli tabloların, koleksiyonların zayi olmaması için karikelerin talepleri üzerine 12, 13, 15 ve 17. nüshaların hem dış hem de

¹⁵ (...), “Tashih”, *Büyük Mecmua*, S. 10, 19 Haziran 1335 (1919), s. 160.

iç kapaklarına tablolar konur. Söz konusu tablolar ve ressamı ise şunlardır:

11. Sayı: Mihrî Hanım'ın "Bir Genç Hanım'ın Portresi"

12. Sayı: Veliht-ı Saltanat Mecit Efendi Hazretleri'nin Tablolarından "Damat Şerif Mecit Efendi"

13. Sayı: İbrahim Feyhaman Bey'in "A'yandan Müşir Fuat Paşa Hazretleri"

15. Sayı: Namık İsmail'in "Lale Devri" (Bu tablo, yandaki fotoğrafta da görüldüğü gibi sansür tarafından çıkarılmıştır.)

17. Sayı: Çallı İbrahim Bey'in "Adalarda Yaz"

6 Mart 1919'da yayım hayatına başlayan *Büyük Mecmua*, 25 Kânunuevvel 1919'da 17. sayısını neşrettikten sonra "İngiliz sansürünün emriyle Basın Yayın Müdürlüğü tarafından kapatılır."¹⁶ Böylece "mabadı var" denilen "Rumeli'nin Makedonya Kısmında Dügün Âdetleri" ve İngilizceden çevrilen *Adam Öldürmek* adlı hikâye yarım kalır.

Büyük Mecmua; devrin sosyal, siyasi, ekonomik şartlarına rağmen birlik ve beraberliği, bağımsızlığı, halkı uyandırmayı, bilinçlendirmeyi, içinde bulunulan zor koşullar içinde ümitsizliğe düşmemeyi/düşürmemeyi kendine amaç edinen Mütareke Döneminin önde gelen aydınlarının duygu ve düşüncelerini halkla paylaştığı önemli yayımlardan biridir. Bu sebeple söz konusu dönemin bir

¹⁶ Sabiha Zekeriya, *age.*, s. 34.

vesikası olan *Büyük Mecmua*'nın sistematik indeksi aşağıda verilmiştir.

Sayı: 1, 6 Mart 1919

- Falih Rıfki, "Hicaz'daki Son Türk", s. 4.
Faruk Nafiz, "Annemin Dizinde", s. 9.
İsmail Hakkı, "Yarıncı Maarif Programı", s. 8-9.
Köprülüzade Mehmet Fuat, "Firak-ı Irak", s. 10.
Köprülüzade Mehmet Fuat, "Yapma Edebiyat", s. 7-8.
Mehmet Emin, "Mefkûre", s. 11.
Mehmet Emin, "Millî Ruh", s. 11.
Mehmet Emin, "Tanrı'ya", s. 11.
Mehmet Emin, "Ümit", s. 11.
Ömer Seyfettin, "Forsa", s. 14-15.
Sabiha Zekeriya, "Türk Kadınlığının Terakkisi", s. 12.
Süleyman Nazif, "Firak-ı Irak'tan Bir Parça: Anneme", s. 10.
Tekin Alp, "Yeni Osmanlılık 1", s. 3.
Tosunzade, "Semai", s. 14.
Yusuf Ziya, "Dinî Efsane: Beyaz Bulut", s. 6.
(...), "Asri Cemiyetler Hangileridir?", s. 2-3.
(***), "Azerbaycan Tiyatrosu", s. 13-14.
(...), "Büyük Mecmua'nın Anketi", s. 4.
(***), "Büyük Mecmua'nın Gayesi, Mefkûre", s. 1-2.
(...), "Fahri Paşa", s. 5.
(...), "Haftanın Tarihi: Zayıtımızın Yekûnu, Dost Sesi, Kirli Çamaşırlar, Salih Zeki Bey", s. 16.
(...), "Latife: Bir Mukayese", s. 14.

Sayı: 2, 13 Mart 1919

- Halide Edip, "Edebiyatımızın Son Simaları ve Safhaları 1", s. 22-24.
Köprülüzade Mehmet Fuat, "Aydemir", s. 27-28.
M., "Ertuğrul Muhsin Bey", s. 26.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

Mehmet Emin, “Ahlak Telakkisinde Asrılık”, s. 19.

Ömer Seyfettin, “Memlekete Mektup”, s. 30-31.

Sabiha Zekeriya, “Kadınlığın Hukuki Bahsi”, s. 29.

Tekin Alp, “Yeni Osmanlılık 2”, s. 20.

Yusuf Ziya, “Mefkûre”, s. 24.

(...), “Asri Adamlar Kimlerdir?”, s. 18.

(...), “Haftanın Tarihi: Darülbedayi’e Dair, Elim Bir İntihar, Fransız Matbuat Cemiyeti, Memur Dökümü Mevsimi Olacak mı?, Karadaki Tehlike, Zafer-i Nihai”, s. 32.

(...), “Mecmuamızın Mühim Bir Anketi”, s. 21-22.

(...), “Salih Zeki Bey”, s. 25.

Sayı: 3, 20 Mart 1919

Falih Rıfki, “İlk Şeyler”, s. 36-37.

Faruk Nafiz, “Ocak Başında”, s. 39-40.

Hemdemî, “Şarkî Devr-i Devran”, s. 45.

İsmail Hakkı, “Yarıncı Hayatın Programı”, s. 34-35.

Köprülüzade Mehmet Fuat, “Adaptasyon Merakı”, s. 37-38.

Köprülüzade Mehmet Fuat, “Yıldızlar ve Gölgeleler”, s. 42.

M. F. “Şehitlerimize”, s. 42.

M. Z., “Mustafa Kemal Paşa”, s. 44.

M. Zekeriya, “Yaşamak Hak ve Kabiliyeti”, s. 35-36.

Mehmet Emin, “Mefkûre”, s. 39.

Mehmet Emin, “Millî Ruh”, s. 38.

Mehmet Emin, “Tanrı’ya”, s. 39.

Mehmet Emin, “Ümit”, s. 38.

Ömer Seyfettin, “Niçin Zengin Olmamış?”, s. 45-47.

Sabiha Zekeriya, “Hilal-i Ahmer Hanımlar Cemiyeti”, s. 41-42.

(...), “Hasta Muharrirler İçin, Meslek Ahlakı, Kerem ile Aslı, Muallimler Cemiyeti Müsameresi, Memurların Tahsisat-ı Fevkaladesi, Sulhun Çetin Meselelerinden, Yıkıcı Zihniyet”, s. 48.

(...), “Mecmuamızın Mühim Bir Anketi”, s. 43.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

(...), “Sulh Konferansında Takvim Meselesi”, s. 44-45.

(***), “Türkçülük Hakkında Yanlış Düşünceler”, s. 33.

Sayı: 4, Tarihsiz

Ali Canip, “Epope Asri Bir Nevi midir?”, s. 58-59.

Faruk Nafiz, “Hisar”, s. 57.

Halide Edip, “Edebiyatımızın Son Simaları ve Safhaları 2”, s. 53-54.

Köprülüzade Mehmet Fuat, “Fırtına ve Kar”, s. 55.

Köprülüzade Mehmet Fuat, “Kış”, s. 56.

M. Zekeriya, “Asri Cemiyetlerde Dinin Mevkii”, s. 51-52.

Ömer Seyfettin, “Beynamaz”, s. 59-62.

S. M., “Sosyalizm Nokta-i Nazarından: Devletlerin Son Harpten Mütevellit Borçlarının Suret-i Tesviyesi 1”, s. 52.

Sabiha Zekeriya, “Türk Feminizmi”, s. 63.

Tahsin Nahit, “Rakıbe’den Bir Parça”, s. 57-58.

Yusuf Ziya, “Ölü Evinde Düğün”, s. 56.

(...), “Haftanın Tarihi: İstanbul’umuz İçin, Güzel Bir Fikir, Rumların Nümayişi,

Hanımlarımızın Müessir Bir Tezahürü, Darülfünun Talebatı”, s. 64.

(...), “İçtimai Sahada ‘Hayat’ Kelimesinin Manası”, s. 50-51.

(...), “Saç Tuvaleti”, s. 63.

(***), “Teceddüt Adımları”, s. 49.

Sayı: 5, Tarihsiz

Cevdet, “İslam-Türk Teşkilat-ı Medeniyyesinden Ahiler Müessesesi 1”, s. 77-78.

Falih Rıfkı, “İki Klişe”, s. 69-70.

Köprülüzade Mehmet Fuat, “Binnaz”, s. 71-72.

Köprülüzade Mehmet Fuat, “Epope Meselesi”, s. 68-69.

Kul Mahmut, “Murabba”, s. 79.

M. Zekeriya, “İki Yol, İngiltere’de Fikrî Hareket”, s. 73.

M., “Eliza Binemeciyan Hanım’la Mülakat”, s. 76.

M., “Eliza Binemeciyan Hanım”, s. 75-76.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

Ođlan, "Türkü", s. 79.

Reşat Nuri, "Kıyas-ı Mukassim", s. 78-79.

S. M., "Devletlerin Harpten Mütevellit Borçlarının Suver-i Tesviyesi 2", s. 74.

Sabiha Zekeriya, "Kız Darülfünunu Meselesi", s. 67.

Yusuf Ziya, "Binnaz'dan İktibas: Birinci Perdenin Sonu", s. 72-73.

Yusuf Ziya, "İstanbul", s. 70.

(...), "Darülfünun Islahatı ve Tıbbiye", s. 66.

(...), "Gelin Tuvaleti", s. 67.

(...), "Haftanın Tarihi: Darülfünun'da Harem, Resmî Bir Tiyatro Binasına İhtiyacımız, Yamalar, Hilal-i Ahmer Takvimi", s. 80.

(***), "Maarifte Islahat Varmış...", s. 65-66.

Sayı: 6, 24 Nisan 1335 (1919)

Abdullah Cevdet, "Darülfünun'da Kadın", s. 91.

Ali Canip, "Yine Epopeye Dair", s. 84-85.

Cevdet, "İslam-Türk Teşkilat-ı Medeniyyesinden Ahi Ocaklarında Teşkilat 2", s. 83.

Darülfünun Edebiyat Fakültesi Talebesi, "Darülfünun'da Kadın", s. 92.

Faruk Nafiz, "Hisarda Akşam", s. 85.

Halide Edip, "Ateş ve Güneş Münasebetiyle", s. 86-87.

Halide Edip, "Darülfünun'da Kadın", s. 89.

İsmail Hakkı, "Bir Hamle", s. 82.

Kâzım Nâmi, "Darülfünun'da Kadın", s. 92.

Köprülüzade Mehmet Fuat, "Darülfünun'da Kadın", s. 91.

Müfide Ferit, "Darülfünun'da Kadın: Büyük Mecmua Müdüriyetine", s. 90.

Nakiye, "Darülfünun'da Kadın", s. 90-91.

Rauf Ahmet, "Darülfünun'da Kadın", s. 92.

Reşat Nuri, "Yamalar", s. 93-95.

Rıza Tevfik, "Darülfünun'da Kadın", s. 91-92.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

S. M., “Düyun-ı Harbiyenin İstimlak Suretiyle Tesviyesi 3”, s. 82-83.

Sabiha Zekeriya, “Darülfünun’da Kadın”, s. 89.

Yahya Kemal, “Deniz”, s. 87.

Yusuf Ziya, “Bahar”, s. 85.

(***), “Bir Timsal”, s. 81.

(...), “Haftanın Tarihi: Türk Ocağı Kongresi, Musib Bir Karar, Tramvaylar, Harb-i Umumi

Borçlarına Karşı”, s. 96.

(...), “Mecmuamızın Yeni Bir Anketi”, s. 81.

(...), “Pierre Loti”, s. 88.

(...), “Türk Ocağı İdare Heyeti’nin Raporu”, s. 87.

(...), “Darülfünun’da Kadın: İkdam’dan İktibas”, s. 92.

Sayı: 7, 8 Mayıs 1335 (1919)

Celâl Derviş, “Mahakim-i Şerriye Meselesi”, s. 105.

Cevdet, “Ahi Ocakları (Zaviyeler) 3”, s. 102-103.

Faruk Nafiz, “Yaralı Arslan”, s. 103.

Halide Edip, “Türk Edebiyatının Son Safha ve Sımaları 3”, s. 100-102.

M., “Binnaz’ın Temsili”, s. 111.

Musa Süreyya, “Musikinin Başlangıcı”, s. 105-107.

Necmettin Sadık, “Mahakim-i Şerriye Meselesi”, s. 104-105.

O. Seyfi, “Peri Kızıyla Çoban Hikâyesi”, s. 103.

Ömer Seyfettin, “Baharın Tesiri”, s. 108-110.

Rauf Ahmet, “Mahakim-i Şerriye Meselesi”, s. 105.

Rıza Tevfik, “Mahakim-i Şerriye Meselesi”, s. 104.

Yusuf Ziya, “Guruba Doğru...”, s. 103.

(...), “Fransız Gençliğinin Bir Hitabesi”, s. 107.

(...), “Haftanın Tarihi: Büyük Muhakeme, Mesken Buhranı, Mektep Mecmuaları, Ramazan

Nüşamız”, s. 112.

(...), “Mahakim-i Şerriye Meselesi”, s. 104.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

(...), “Tesettür Meselesi”, s. 98-100.

Sayı: 8, 28 Mayıs 1335 (1919)

Ali Naci, “Tahsin Nahit Bey’in Vefatı”, s. 120.

Aziz Tevfik, “Tahsin Nahit Bey’in Aile-i Muhteremesi”, s. 119.

Celâl Sahir, “Tahsin Nahit Bey’in Vefatı”, s. 119.

Cevdet, “Ahilerde Ocak Teşkilatı 4”, s. 122-123.

Falih Rıfki, “Eski Yoldaşım”, s. 121.

Falih Rıfki, “Sevgili İzmir”, s. 115-116.

Falih Rıfki, “Tahsin Nahit Bey’in Vefatı”, s. 119-120.

Faruk Nafiz, “Tahsin Nahit Bey’in Vefatı”, s. 120.

Fazıl Ahmet, “Tahsin Nahit Bey’in Vefatı”, s. 119.

H. Fikret, “Terbiyevî Tedris”, s. 123-124.

Hüseyin Ragıp, “Tahsin Nahit Bey’in Vefatı”, s. 120.

İbrahim Alaattin, “Merhum Tahsin Nahit Bey Hakkında”, s. 120.

İzzet Melih, “Tahsin Nahit Bey’in Vefatı”, s. 120.

Kâzım Nâmi, “Yeni İstidatlar-Nefis Sanatlar”, s. 125.

M. S., “Devletlerin Düyun-ı Harbiyesinin Suver-i Tesviyesi 4”, s. 124-125.

Mehmet Rauf, “Tahsin Nahit Bey’in Vefatı”, s. 119.

Mithat Cemal, “Tahsin Nahit Bey’in Vefatı”, s. 119.

Necmettin Sadık, “Tahsin Nahit Bey’in Vefatı”, s. 119.

Nigâr Münir, “Tahsin Nahit Bey’in Vefatı”, s. 120.

Ömer Kâmil, “Cinayet Mahkemesinde”, s. 126.

Refik Halit, “Tahsin Nahit Hakkında”, s. 119.

Rifat Müeyyet, “Tahsin Nahit Bey’in Vefatı”, s. 120.

Ruşen Eşref, “Bıraktığım İstanbul-Bulduğum İstanbul”, s. 116-117.

Sabiha Zekeriya, “(Sütanne/Sütnine?) ve Dadı Mektebi”, s. 127.

Sabiha Zekeriya, “Şehidin Sesi”, s. 114.

Selim Sırrı, “Tahsin Nahit”, s. 119.

Süleyman Nazif, “Bir Zamanda İki Zaya”, s. 119.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

Süleyman Saib, “Tahsin Nahit Bey’in Vefatı”, s. 120.

Yusuf Ziya, “Asker Mektubu”, s. 117.

Yusuf Ziya, “Günah”, s. 116.

Yusuf Ziya, “Tahsin Nahit Bey’in Vefatı”, s. 120.

(...), “Haftanın Tarihi: İzmir Felaketi, Kadınlığa Hürmet, Cemil Paşa, Muallimler Cemiyeti,

Türk Kadını Dershanesi”, s. 128.

(...), “Mahakim Ayrılıyor”, s. 121-122.

(...), “Tahsin Nahit Bey’in Vefatı”, s. 118.

Sayı: 9, 5 Haziran 1335 (1919)

Ahmet Rasim, “Eşkâl-i Zaman: Mahya Derdi”, s. 139-140.

Celâl Sahir, “Hafta Musahabesi”, s. 129.

Falih Rıfki, “Facianın İki Tarafı”, s. 131.

Faruk Nafiz, “Ah, İzmir!”, s. 144.

Faruk Nafiz, “Münacat”, s. 132.

Halide Edip, “Türk’ün Hitabı: İtilaf Milletlerine”, s. 130.

Hüseyin Ragıp, “Harb-i Umumi’de Sosyalistler”, s. 138.

Kemalettin Kâmi, “Türk’ün İlahisi”, s. 133.

M. Zekeriya, “Tarikatların Felsefesi”, s. 141-143.

Mehmet Asım, “Tarihî Bir Söz”, s. 135.

Münir Tevfik, “Sen Hasta İken...”, s. 134.

Niyazi Tayyip, “Millî Galeyan, Vilayatta Tezahürat”, s. 144.

O. Seyfî, “Kara Bayrak”, s. 144.

O. Seyfî, “Sancağa”, s. 132.

Sabiha Zekeriya, “Son Dua”, s. 134.

Sabiha Zekeriya, “Tevekkül”, s. 135.

Yusuf Ziya, “Eğil Dağlar Eğil”, s. 144.

Yusuf Ziya, “Ramazan Gecesinde”, s. 132.

(...), “Ahiler Hakkında Tetkikat: Terbiye-Tedris 5”, s. 140-141.

(...), “Emperyalizmin İflası”, s. 139.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

(...), “İzmir Türk’tür ve Türk Kalmalıdır”, s. 136.

(...), “Millî Şura mı Saltanat Şurası mı?”, s. 137.

(...), “Şairler”, s.144.

Sayı: 10, 19 Haziran 1335 (1919)

Ahmet Rasim, “Eşkâl-i Zaman: Oruç!.. (Ramazanda)”, s. 147.

Âkil Koyuncu, “İstanbul’un Fethi”, s. 151.

Avni Şadi, “En Sevgiliye”, s. 152.

Besim Atalay, “İçel Türk’tür”, s. 153-154.

Çimdik, “Şehzadebaşı”, s. 157.

Falih Rıfki, “Faciadan Sonra...”, s. 148.

Faruk Nafiz, “Bugün”, s. 152.

Faruk Nafiz, “Nişanlıya”, s. 157.

Halide Edip, “Fatih’in Türbesinde”, s. 150-151.

M. Cevdet, “Ahi Ocaklarında Ahlak ve Adap Dersleri 6”, s. 155-156.

O. Seyfi, “Tehlike!”, s. 152.

Ömer Seyfettin, “Yalnız Efe 1”, s. 157-159.

S. Z., “Ferda’nın Rüyası”, s. 148.

S., “Gençlik Niçin Fedakâr Olamıyor?”, s. 146-147.

(...), “Fransa’da Kadınların İntihap Hakkı”, s. 154.

(...), “Haftanın Tarihi: İstanbul’un Fethi, Millî Matemden Sonra, Rusya’daki Türk

Kardeşlerimiz, Tashih”, s. 160.

(...), “Manda, Himaye, İstiklal”, s. 146.

(...), “Tarih Karşısında”, s. 145.

(...), “Wilson Prensipleri’nden: İstanbul’da Türkler”, s. 149-150.

Sayı: 11, 18 Eylül 1919

Ahmet Emin, “Avrupa ve Amerika”, s. 172.

Avram Galanti, “Tenvinin Menşei”, s. 163-164.

Camsab, “Haftanın Dedikodusu: Pusuda, Sanatın Mevzuu, Tenkit ve Terbiye” s. 171.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

-
- Faik Sabri, "Güzel Anadolu: Periler Memleketi", s. 166-168.
- Falih Rıfki, "Türk Efendileri", s. 168-169.
- Halide Edip, "Fatma Kadın Bana Kaç!", s. 161.
- Halide Edip, "Tanıdığım Çocuklardan", s. 164-165.
- Kâmran Kâmi, "Türk'ün İlahisi", s. 167.
- Köprülüzade Mehmet Fuat, "Lisan ve Edebiyat Birliği", s. 173-174.
- M. Z., "Mihri Hanım ve Sanatı", s. 162-163.
- Musa Süreyya, "Türk'ün İlahisi'nin Bestesi", s. 167.
- O. Seyfi, "Annemin Duası", s. 174.
- Ömer Seyfettin, "Yalnız Efe 2", s. 175-176.
- Sabiha Zekeriya, "Kadınlara Çalışma Hakkı", s. 170.
- (...), "En Güzel Eseri Kim Yazdı?", s. 169.
- Sayı: 12, 2 Teşrinievvel 1919**
- Ahmet Emin, "Amerika İhtisasları: Kırmızı Derililer Arasında 1", s. 180-181.
- Ahmet Hikmet, "En Güzel Eseri Kim Yazdı?", s. 187.
- Ali Ekrem, "En Güzel Eseri Kim Yazdı?", s. 187.
- Dertli, "Koşma", s. 179.
- F. Celâlettin, "En Güzel Eseri Kim Yazdı?", s. 187.
- Faruk Nafiz, "En Güzel Eseri Kim Yazdı?", s. 187.
- Faruk Nafiz, "Gönül", s. 188.
- Galip Ata, "Muhtelif Tedrisat Meselesi: Hanımların Tıp Tahsili", s. 188-190.
- Halide Edip, "Haftanın Tarihi: Yangın Komisyonu, Ahlak Meselesi, Fesler-Çarşaf", s. 183-184.
- Halide Edip, "Halka Doğru", s. 178.
- Hamit, "İstikbal", s. 182.
- Hüseyin Ragıp, "En Güzel Eseri Kim Yazdı?", s. 187.
- Jack London, "John Harned'in Cinneti 1", s. 185-187.
- Kâzım Nâmi, "En Güzel Eseri Kim Yazdı?", s. 187.
- Kerem, "Hey Ağalar Nice Olur", s. 188.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

- Mehmet İzzet, “Kin Devri”, s. 178-179.
O. Seyfi, “En Güzel Eseri Kim Yazdı?”, s. 187.
O. Seyfi, “Gönül”, s. 188.
Ömer Seyfettin, “Yalnız Efe 3”, s. 190-192.
Refik Halit, “En Güzel Eseri Kim Yazdı?”, s. 187.
Süleyman Nazif, “En Güzel Eseri Kim Yazdı?”, s. 187.
Yusuf Ziya, “Gönül”, s. 188.
(...), “En Güzel Eseri Kim Yazdı?”, s. 187.

Sayı: 13, 16 Teşrinievvel 1919

- Adnan, “Hıfzıssıhhat İçtimarı: İçkiye Karşı”, s. 195-196.
Ali Canip, “Millî Edebiyat Meselelerinden: Edebiyatta Mevzu”, s. 199.
Dertli, “Koşma”, s. 198.
Halide Edip, “Anket Hakkında”, s. 196.
Halide Edip, “Dağa Çıkan Kurt”, s. 197-198.
Halide Edip, “Tarihin Köşe Başında”, s. 194.
Hamdullah Suphi, “Manevi Mirasımız”, s. 200-201.
Jack London, “John Harned’in Cinneti 2”, s. 204-206.
Mehmet İzzet, “Kurtuluş Kılavuzları”, s. 202-203.
Ömer Seyfettin, “Yalnız Efe 4”, s. 208.
Yusuf Ziya, “Peri Kızıyla Çoban”, s. 206-207.
(***), “Erenler Aşk 1”, s. 198.
(...), “Vebaya Dair Bir Mülakat”, s. 203.

Sayı 14, 30 Teşrinievvel 1919

- Abdülvehhap, “Dicle’de Mağruk Asuristan Abidatı”, s. 219-222.
Ahmet Emin, “Amerika İhtisasları: Kırmızı Derililer Arasında 2”, s. 212.
Ahmet Rasim, “Eski İstanbul Kadınlığı: Ferace”, s. 213-214.
Faruk Nafiz, “Solgun Gül”, s. 214.
Galip Ata, “Medine Müdafii Fahrettin Paşa”, s. 210-211.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

-
- Halide Edip, “Haftanın Zihniyetleri”, s. 209-210.
Köprülüzade Mehmet Fuat, “En Güzel Eseri Kim Yazdı?”, s. 214.
Köprülüzade Mehmet Fuat, “İran Sanatına Dair”, s. 216-217.
Ömer Seyfettin, “Yalnız Efe 5”, s. 223-224.
S. Rızazade Şefik, “Farisi Edebiyatında Gönül”, s. 215.
Sabiha Zekeriya, “Kadınlar ve İntihabat”, s. 218-219.
Yusuf Ziya, “En Güzel Eseri Kim Yazdı?”, s. 214.
(***), “Erenler Aşkı 2”, s. 211.
(***), “Erenler Nasihati”, s. 211.
(...), “Dünya Değişiyor mu?”, s. 222-223.
(...), “Karilerimize”, s. 224.

Sayı: 15, 13 Teşrinisani 1919

- Dertli, “Koşma”, s. 234.
Faruk Nafiz, “Bir Gönül Hikâyesi 1”, s. 235.
Halide Edip, “Türk Kadınları Hakkında”, s. 226.
Karaosmanoğlu Yakup Kadri, “Erenlerin Bağından 8”, s. 227.
Karaosmanoğlu Yakup Kadri, “Harp ve Edebiyat”, s. 230-231.
Mehmet Baha, “İlahi'nin Bestesi”, s. 236.
Mehmet İzzet, “Tanzimat'a Dair”, s. 227-229.
Mehmet Ziya, “Medeniyet-i İslamiyye: Nakış ve Minyatür”, s. 237-238.
S. Z., “Pamuk Ayşe Hanım'la Mülakat”, s. 236-237.
Yusuf Ziya, “Kışın Tekyesi”, s. 234.
(...), “İhtilal 1”, s. 231-234.
(...), “Karilerimize”, s. 238.
(...), “Mesken Buhranı ve Seyyar Evler”, s. 239.

Sayı: 16, 11 Kânunuevvel 1919

- Faruk Nafiz, “Bir Gönül Hikâyesi 2”, s. 245-246.
Halide Edip, “Ruslar, Türkler”, s. 241.
Halit Fahri, “Hicrana Dönerken...”, s. 247.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

- Harteveld, “Anadolu’dan Bir Ses’in Bestesi”, s. 249.
- Karaosmanoğlu Yakup Kadri, “Erenlerin Bağından 9”, s. 242.
- M. Z., “Fransa’da Molière-Corneille Davası”, s. 251.
- Mehmet Emin, “Cenge Giderken: Anadolu’dan Bir Ses”, s. 248.
- O. Seyfi, “Bir Kış Masalı”, s. 246.
- Reşit Galip, “Anadolu Mektubu”, s. 243-244.
- Süleyman Sırrı, “Rumeli’nin Makedonya Kısımında Düğün Âdetleri 1”, s. 250-251.
- (***), “Alafrangaya Dair Bir Musahabe”, s. 244-245.
- (***), “Hani?..”, s. 246.
- (...), “Cemaat Hayatı”, s. 242-243.
- (...), “İhtilal 2”, s. 252-255.
- (...), “Karilerimize”, s. 255.

Sayı: 17, 25 Kânunuevvel 1919

- D. A., “Kış Hastalıkları”, s. 258.
- Falih Rıfki, “Hatimeler”, s. 261.
- Galip Ata, “Anadolu Mektubu’na İstanbul’dan Cevap”, s. 259-261.
- Halide Edip, “Zeynep’im, Zeynep’im...”, s. 262-264.
- İhsan Sami, “Türk Ocağı Konferanslarından: Veba-Taun”, s. 268-269.
- Karaosmanoğlu Yakup Kadri, “Erenlerin Bağından 10”, s. 259.
- Süleyman Sırrı, “Rumeli’nin Makedonya Kısımında Düğün Âdetleri 2”, s. 269-270.
- (...), “Adam Öldürmek”, s. 271.
- (...), “İngiltere’de İlk Kadın Mebus”, s. 265-266.
- (...), “Türk Ocağı Haberleri”, 267.

KAYNAKÇA

- Faruk Nafiz, “En Güzel Eseri Kim Yazdı?”, **Büyük Mecmua**, S. 12, 2 Teşrinievvel 1919, s. 187.
- Halide Edip, “Anket Hakkında”, **Büyük Mecmua**, S. 13, 16 Teşrinievvel 1919, s. 196.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

Sabiha Zekeriya, **Roman Gibi**, Cem Yayınevi, İstanbul, 1978.

SERTEL Yıldız, **Babam Gazeteci Zekeriya Sertel: Susmayan Adam**, Cumhuriyet Kitapları, İstanbul, 2002.

(...), “Büyük Mecmua’nın Anketi”, **Büyük Mecmua**, S. 1, 6 Mart 1919, s. 4.

(...), “Büyüklerimiz: Fahri Paşa”, **Büyük Mecmua**, S. 1, 6 Mart 1919, s. 5.

(...), “En Güzel Eseri Kim Yazdı?”, **Büyük Mecmua**, S. 11, 18 Eylül 1919, s. 169.

(...), “Hafta Musahabesi: Büyük Mecmua’nın Gayesi, Mefkûre”, **Büyük Mecmua**, 6 Mart 1919, S. 1, s. 1-2.

(...), “Mecmuamızın Yeni Bir Anketi”, **Büyük Mecmua**, S. 6, 24 Nisan 1335 (1919), s. 81.

(...), “Mecmuamızın Yeni Şekil ve Yeni Erkânı”, **Büyük Mecmua**, S. 11, 18 Eylül 1919, Ön Kapak Arkası.

(...), “Şiir”, **Büyük Mecmua**, S. 12, 2 Teşrinievvel 1919, s. 188.

(...), “Tashih”, **Büyük Mecmua**, S. 10, 19 Haziran 1335 (1919), s. 160.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*